

DANSK SPROGNÆVN

Årsberetning 2005

Dansk Sprognævn
september 2006

Årsberetning 2005

© 2006 by Dansk Sprognævn, Copenhagen

Trykt hos KopiService, Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet

Printed in Denmark 2006

ISBN 87-89410-21-1

Indhold

Indhold	3
Medlemmer	4
Repræsentantskab for perioden 1.1.2003-31.12.2005.....	4
Arbejdsudvalg for perioden 1.1.2003-31.12.2005	5
Forskningsudvalget	5
Medlemmer	5
Møder	5
Medarbejdere	5
Møder	7
Årsmøde	7
50-års-jubilæet	7
Arbejdsudvalgsmøder	8
Nordisk samarbejde.....	9
Nordiske netværksmøder	9
Den Europæiske Samarbejdsorganisation for Nationale Sproginstitutioner.....	10
Kontakter med andre institutioner mv.	10
Oplysning og rådgivning.....	11
Spørgsmål og svar	11
Hjemmesiden	12
Vejledning mv.....	13
Elektronisk svarbase	13
Forskningsberetning for 2005	13
Forskningsprojekter	14
Personlige forskningsprojekter	16
Forskningsårsværk i 2005	19
Publikationer udgivet af Dansk Sprognævn eller i nævnets skriftserie	20
Publikationer af nævnets medarbejdere	21
Forskning	21
Forskningsformidling.....	21
Konferenceindlæg, foredrag mv.	22
Forskning	22
Formidlings- og oplysningsvirksomhed	22
Aktivitetsplan for 2006	23
Administration	23
Nye projekter.....	23
Ordsamlingen.....	24
Oplysning og rådgivning.....	25
Retskrivningsordbogen	25
Andre institutionsprojekter	25
Regnskab.....	27

Medlemmer

Repræsentantskab for perioden 1.1.2003-31.12.2005

Professor, dr.phil. *Niels Davidsen-Nielsen* (formand, personligt medlem)

Generalsekretær *Henrik Hagemann* (næstformand, Foreningen Norden)

Lektor *Erik Skøtt Andersen* (Dansklærerforeningen)

Tekster *Kirstine Baloti* (Dansk Journalistforbund)

Forfatteren *Suzanne Brøgger* (Det Danske Akademi)

Journalist *Maria Dohn* (Danmarks Radio) afløste 1.10.2004 *Connie Hedegaard*

Professor, dr.phil. *Frans Gregersen* (Undervisningsministeriet)

Redaktør *Connie Hedegaard* (Danmarks Radio og TV2) (1.1.2003-30.9.2004) afløst af *Maria Dohn* 1.10.2004

Kommunikationsmedarbejder *Carsten Henriksen* (Dansk Standard)

Ledende redaktør *Ebba Hjorth* (Det Danske Sprog- og Litteraturselskab)

Sprog- og kommunikationskonsulent *Lotte Holm* (Statens Information)

Informationschef *Elise Holt* (Folketingets Informations- og Dokumentationsafdeling)

Skuespilleren *Solbjørg Højfeldt* (Dansk Skuespillerforbund)

Professor *Henrik Galberg Jacobsen* (Rektorkollegiet)

Forbundsformand *Birgitte Jensen* (Forbundet Kommunikation og Sprog)

Lektor, dr.phil. *Bent Jørgensen* (Stednavneudvalget)

Lektor, dr.phil. *Henrik Jørgensen* (Rektorkollegiet)

Lektor *Ole Lauridsen* (Rektorkollegiet)

Direktør *Jørn Lund* (personligt medlem)

Chefredaktør *Bo Maltesen* (Danske Dagblades Forening)

Journalist *Birgit Meister* (Kulturministeriet)

Ledende oversætter og sprogrevisor *Grete Pagter Mortensen* (EU's Sprog-tjeneste)

Lærer, forretningsudvalgsmedlem *Astrid Schjødt Pedersen* (Danmarks Lærerforening)

Forfatteren *Kirsten Rask* (Dansk Forfatterforening og Danske Skønlitterære Forfattere)

Professor, dr.phil. *Hanne Ruus* (Rektorkollegiet)

Fuldmægtig *Christina Staal* (Statsministeriet)

Lektor *Hanne Søderberg* (Dansklærerforeningen)

Lektor *Rita Therkelsen* (Rektorkollegiet)
Seminarielektor *Claus Tilling* (Modersmål-Selskabet)
Konsulent *Nikolaj Aarø-Hansen* (Justitsministeriet).

Arbejdsudvalg for perioden 1.1.2003-31.12.2005

Niels Davidsen-Nielsen (formand), *Henrik Hagemann* (næstformand), *Erik Skøtt Andersen*, *Henrik Galberg Jacobsen*, *Birgitte Jensen*, *Bent Jørgensen*, *Jørn Lund*, *Birgit Meister*, *Grete Pagter Mortensen*.

Forskningsudvalget

Medlemmer

Professor, dr.phil. *Carl Bache*, Syddansk Universitet, udpeget af Statens Humanistiske Forskningsråd.

Lektor, dr.phil. *Karsten Friis-Jensen*, Københavns Universitet, udpeget af Statens Humanistiske Forskningsråd.

Indtil 31.10.2005: seniorforsker, ph.d. *Ole Ravnholt*, valgt af nævnets videnskabelige personale, formand for udvalget.

Fra 1.11.2005: seniorforsker, cand.mag. *Pia Jarvad*, valgt af nævnets videnskabelige personale, formand for udvalget.

Møder

Forskningsudvalget har holdt to møder i 2005. Det har drøftet og godkendt forskningsberetningerne for 2003 og 2004 og rådet nævnets ledelse til i fremtiden at udforme forskningsberetninger efter de retningslinjer der fremgår af udtalelsen fra Kulturministeriets forskningsudvalg om beretningen for 2003. Desuden har udvalgets drøftet nævnets tilknytning til Forskerskole ØST i Sprogvidenskab, og de problemer med samfinansiering af ph.d.-stipendier som opstår på grund af at ansøgningsfristerne er forskellige hos Kulturministeriets ph.d.-pulje og Forskningsrådet for Kommunikation og Kultur.

Medarbejdere

Til nævnets forsknings- og informationsinstitut har der i 2005 været knyttet følgende medarbejdere:

Videnskabeligt personale:

Forsker, ph.d. *Margrethe Heidemann Andersen* (80 %; barselsorlov fra 20.06.2005)

Videnskabelig medarbejder, mag.art. *Søren Beltoft* (instituttleder; indtil 31.3.2005)

Seniorforsker, cand.mag. *Pia Jarvad* (1.4.2005-31.10.2005 medlem af den kollektive institutledelse)

Informationsmedarbejder, cand.mag. *Jørgen Nørby Jensen* (vikaransat videnskabelig medarbejder indtil 20.2.2005; projektansat fra 4.7.2005).

Videnskabelig medarbejder, cand.mag. *Anita Ågerup Jervelund* (barselsorlov indtil 23.9.2005; derefter 75 %)

Informationsmedarbejder, cand.mag. *Ida Elisabeth Mørch* (barselsvikar fra 1.9.2005)

Ph.d.-stipendiat, cand.mag. *Marianne Rathje* (indtil 30.06.2005 75 % i stipendiet, 25 % som projektansat; fra 1.7.2005 25 % i stipendiet, 75 % som informationsmedarbejder; barselsorlov fra 21.12.2005)

Seniorforsker, ph.d. *Ole Ravnholt* (frikøbt indtil 31.3.2005; derefter medlem af den kollektive institutledelse; fra 1.11.2005 instituttleder)

Seniorforsker, dr.phil. *Vibeke Sandersen* (1.4.2005-31.10.2005 medlem af den kollektive institutledelse)

Seniorforsker, cand.mag. *Jørgen Schack* (1.4.2005-31.10.2005 medlem af den kollektive institutledelse)

Ph.d.-stipendiat, cand.mag. *Jacob Thøgersen* (projektansat på Moderne importord i Norden; fra 1.2.2005 it-medarbejder på ¼ tid, tilsvarende nedsat tid i ph.d.-stipendiet)

Kontorpersonale:

Overassistent *Hanne Broch* (21 timer)

Fuldmægtig *Anette Klett* (30 timer).

Timelønnet medhjælp:

Stud.mag. *Henriette Bilberg* (fra 1.8.2005)

Stud.mag. *Maja Vinther Dyrby* (16.1.2005-30.6.2005)

Stud.mag. *Signe Halck* (fra 14.2.2005)

Stud.mag. *Rikke Dybdahl Harpsøe* (fra 1.5.2005)

Stud.mag. *Anders Grove* (i praktik feb.-mar. 2005)

Stud.mag. *Merete Schmidt* (indtil 28.2.2005)

Nævnets pensionerede seniorforskere har bevaret en tilknytning til nævnet: Cand.mag. *Jørgen Eriksen* har fortsat leveret flere tusind excerpter til seddelsamlingen, og det samme gælder cand.jur. *Arne Hamburger*, der tillige har givet råd i sproglige spørgsmål, varemærkespørgsmål mv. Også nævnets tidligere formand *Allan Karker* har forøget seddelsamlingen med mange excerpter.

Møder

Årsmøde

Nævnet holdt årsmøde 25.2.2005. På dagsordenen var der foruden de faste punkter et tema om klarsprog med indledning ved seniorforsker Vibeke Sandersen, Dansk Sprognævn, Kontorchef Hugo Prestgaard, Kontoret for Offentlig Kommunikation, It- og Telestyrelsen, og språkvårdare Birgitta Lindgren, Svenska Språknämnden.

50-års-jubilæet

28. og 29. april fejrede Sprognævnet sit 50-års-jubilæum ved en åben konference på Handelshøjskolen i København. Kulturministeren åbnede konferencen, rektor for Handelshøjskolen bød velkommen i Handelshøjskolens lokaler, som var stillet til Sprognævnets rådighed, og nævnets formand, professor Niels Davidsen-Nielsen, bød velkommen til konferencen. I øvrigt vekslede programmet mellem paneldrøftelser og foredrag.

Temaet for den første paneldebat var "Hvad skal Sprognævnet beskæftige sig med, og hvorledes bliver Sprognævnet bedre?". Deltagerne var professor i retorik ved Københavns Universitet Chr. Kock, chefredaktør ved dagbladet Politiken Bo Maltesen (medlem af Sprognævnets repræsentantskab) og professor i dansk sprog ved Københavns Universitet Frans Gregersen (medlem af Sprognævnets repræsentantskab). Direktør for Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, professor Jørn Lund (medlem af Sprognævnets repræsentantskab og arbejdsudvalg) var ordstyrer. Efterfølgende holdt professor Henrik Galberg Jacobsen, Syddansk Universitet, Odense (medlem af Sprognævnets repræsentantskab og arbejdsudvalg), foredrag om Sprognævnets historie i tilknytning til sin bog "På sproglig

grund. Dansk Sprognævn fra a til å 1955-2005”, der var udkommet og kunne købes ved konferencen. Om eftermiddagen holdt ansatte ved Sprognævnets informations- og forskningsinstitut foredrag om deres forskningsprojekter (omtalt under de enkelte medarbejdere).

Det første indslag på konferencens anden dag var en paneldrøftelse hvor en række journalister, skolefolk og politikere med Estrid Anker Olsen, DR, som ordstyrer spontant besvarede en række spørgsmål af sprogholdningskarakter som tidligere var blevet stillet til og besvaret af Sprognævnet. Derefter holdt professor i nationaløkonomi ved Københavns Universitet, dr.polit. Chr. Hjorth-Andersen et foredrag om sprogpolitik set fra en økonomisk synsvinkel. Seniorforsker Jørgen Schack talte om mulige ændringer i en kommende retskrivningsordbog, og Islands fhv. præsident, UNESCO's goodwillambassadør for sprogene etc., Vigdís Finnbogadóttir, afrundede konferencen ved at tale om ”Sproget – en nøgle til verden”. De foredrag som blev holdt ved konferencen, er siden blevet samlet, og en publikation er under redigering ved to af nævnets ansatte. Konferencen sluttede med en reception for særlig indbudte. Om aftenen blev der holdt en middag i Snapstinget for nuværende og tidligere formænd, arbejdsudvalget og de ansatte.

Til afholdelse af konferencen og udgivelse af publikationerne havde Sprognævnet modtaget støtte fra Kulturministeriet, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til Almene Formaal, BG Fonden, Frederiksberg Sparekasses Fond og Politiken-Fonden. For arrangementet stod et jubilæumsudvalg bestående af nævnets næstformand, generalsekretær Henrik Hagemann, og to af nævnets medarbejdere, Jørgen Nørby Jensen og Vibeke Sandersen.

Arbejdsudvalgsmøder

Arbejdsudvalget har holdt 6 møder i 2005. Udvalget har som sædvanlig især behandlet sproglige forespørgsler og udkast til artikler mv. til *Nyt fra Sprognævnet*, spørgsmål i forbindelse med de nordiske sprognævns samarbejde, nævnets arbejde med kommatering, nævnets sprogpolitik, ansættelsesspørgsmål, planer for nævnets fremtidige struktur og nævnets økonomi.

Nordisk samarbejde

De nordiske sprognævns samarbejde har form af et netværk, som finansieres og koordineres af Nordens Sprogråd.

13.-14. januar 2005 blev der holdt en stor konference på Schæffergården, Danmark, om projekterne om internordisk sprogforståelse og om importord. Henrik Hagemann, Jørn Lund og Vibeke Sandersen deltog med oplæg.

10. marts blev der i Oslo holdt et seminar om kvaliteten i film- og fjernsynstekstning. Som repræsentant for Dansk Sprognævn deltog Kirsten Rask, medlem af repræsentantskabet.

21. og 22. april blev der i Pargas, Finland, holdt et arbejdsseminar om sprogkontrolværktøjer. Fra Dansk Sprognævn deltog Ole Ravnholt.

De nordiske sprognævns 52. årsmøde blev holdt i Bergen 9.-10. september 2005. Sprogmodets tema var National og nordisk sprogpolitik nu og i fremtiden. Et af hovedpunkterne i drøftelserne var forslaget om en Nordisk Sprogdeklaration. Mødet var arrangeret af Norsk Språkråd. Fra Dansk Sprognævn deltog Niels Davidsen-Nielsen (formand), Henrik Hagemann (næstformand), Vibeke Sandersen (Dansk Sprognævns nordiske sekretær), Pia Jarvad, Marianne Rathje og Ole Ravnholt. Fra Danmark desuden Jørn Lund, formand for Nordens Sprogråd.

Nordiske netværksmøder

1. februar 2005 blev der i København holdt et netværksmøde for sprognævnene i Norden hvor især den nye nordiske sprogpolitik blev drøftet. Fra Dansk Sprognævn deltog Niels Davidsen-Nielsen og Vibeke Sandersen (Dansk Sprognævns nordiske sekretær).

I forbindelse med det nordiske årsmøde blev der 8. september holdt netværksmøde for sprognævnene i Norden under norsk ledelse. Fra Danmark deltog Niels Davidsen-Nielsen, Henrik Hagemann og Vibeke Sandersen (Dansk Sprognævns nordiske sekretær).

Mere detaljerede oplysninger om det nordiske sprogsamarbejde kan findes i de nordiske sprognævns årsskrift Sprog i Norden 2006.

Den Europæiske Samarbejdsorganisation for Nationale Sproginstitutioner

(EFNIL - European Federation of National Institutions for Language)

Formanden, Niels Davidsen-Nielsen, og seniorforsker Ole Ravnholt, repræsenterede i dagene 24.-25. november Dansk Sprognævn på EFNIL's årsmøde og generalforsamling i Bruxelles. På forslag af Dansk Sprognævn deltog fra dansk side desuden Peter Harder, professor i engelsk ved Københavns Universitet, med et indlæg om fremmedsprogsundervisning i Danmark. Årsmødets tema var *Fremmedsprogspolitikker i Den Europæiske Unions medlemslande* (Foreign language policies in the countries of the European Union), og mødet diskuterede bl.a. et udkast til europæisk erklæring om sprogtilegnelse, Brussels Declaration on Language Learning.

Medlemsorganisationerne i EFNIL er nationale institutioner hvis arbejdsområder er forskning, dokumentation og strategi/politik i forbindelse med de officielt anerkendte standardsprog inden for EU's medlemslande.

EFNIL har en hjemmeside, www.eurfedling.org, hvor man kan finde yderligere oplysninger.

Kontakter med andre institutioner mv.

Nævnet deltager fortsat i Forskerskole ØST i Sprogvidenskab som varetager forskeruddannelsen for alle sprogvidenskabelige institutioner i det storkøbenhavnske område.

Flere af nævnets medarbejdere er engageret i faglige selskaber og institutioner mv.:

Margrethe Heidemann Andersen har repræsenteret nævnet i Stednavneudvalget indtil 20.6.2005, hvor hun blev afløst af *Jørgen Schack*.

Pia Jarvad har fortsat repræsenteret nævnet i de fællesnordiske projekter Moderne importord i Norden og Internordisk sprogforståelse.

Jørgen Nørby Jensen har fortsat været bestyrelsesmedlem i LEDA (Leksikografer i Danmark).

Anita Ågerup Jervelund har fortsat repræsenteret nævnet i bestyrelsen for websitet dansk.dk (en portal for danskfaget).

Marianne Rathje har været næstformand i Fagligt Forum for Sprogpsykologi.

Ole Ravnholt har repræsenteret nævnet i It-Terminologi-Udvalget. Han har fortsat været censor i dansk ved lærerseminarierne og fast, eksternt medlem af lektorbedømmelsesudvalget for dansk på lærerseminarierne.

Vibeke Sandersen har fortsat været styrelsesmedlem i Universitets-Jubilæets danske Samfund.

Jørgen Schack har fortsat været bestyrelsesmedlem i Selskab for Nordisk Filologi og har repræsenteret nævnet i Kemisk Forenings Nomenklaturudvalg og fra 21.6.2005 i Stednavneudvalget.

Oplysning og rådgivning

Spørgsmål og svar

Instituttet har i 2005 besvaret 14.700 spørgsmål, fordelt på 12.604 telefoniske svar og 2.096 skriftlige svar, langt de fleste via e-post. Antallet af svar er det højeste i Sprognævnets historie.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	gnsn. 00-04	gnsn. 00-05
januar	1303	1351	1313	1361	1228	1516	1311	1345
februar	1328	1191	1049	1014	1348	1337	1186	1211
marts	1538	1132	977	1288	1469	1323	1281	1288
april	999	760	1088	1060	1172	1190	1016	1045
maj	1407	1235	1005	1082	961	1211	1138	1150
juni	970	965	968	842	1236	1256	996	1040
juli	991	972	964	1092	849	876	974	957
august	1215	1171	466	982	1292	1194	1025	1053
september	1199	1154	1141	1283	1432	1332	1242	1257
oktober	1202	1381	1183	1641	1170	1233	1315	1302
november	1260	1396	1107	1486	1359	1301	1322	1318
december	1017	861	790	913	829	931	882	890
i alt	14429	13569	12051	14044	14345	14700	13688	13856

1. kvartal	4169	3674	3339	3663	4045	4176	3778	3844
2. kvartal	3376	2960	3061	2984	3369	3657	3150	3235
3. kvartal	3405	3297	2571	3357	3573	3402	3241	3268
4. kvartal	3479	3638	3080	4040	3358	3465	3519	3510

Siden efteråret 2004 har svartjenesten været bemandedet med to personer pr. dag mod tidligere tre. Det førte til at der ved indgangen til 2005 lå ca. 270 e-breve og ventede på svar. Bunken voksede kraftigt i årets første måneder, og arbejdsudvalget besluttede derfor efter indstilling fra formanden og instituttet at iværksætte den forsøgsordning at der ikke længere skulle gives skriftlige svar undtagen efter mundtlig aftale, og at der samtidig skulle åbnes en ekstra telefonlinje. I løbet af foråret blev brevbunken afviklet ved at tilgangen blev lukket, og der blev sendt et e-brev til dem der havde breve i bunken, om at sende spørgsmålet igen hvis svaret stadig havde interesse, eller henvende sig pr. telefon. 1. juli åbnede den ekstra telefonlinje. Det samlede antal spørgsmål i andet halvår er på nogenlunde samme niveau som de foregående år, og mange spørgere giver udtryk for tilfredshed med at komme hurtigt igennem på telefonen, mens nogle få har udtrykt utilfredshed med at de ikke længere kan spørge via e-post. Forsøgsordningen skal evalueres i foråret 2006.

Hjemmesiden

Sprognævnets hjemmeside, www.dsn.dk, er i 2005 blevet vedligeholdt og udbygget. Både *Nyt fra Sprognævnet* og *Retskrivningsordbogen* er tilgængelige via hjemmesiden. Der er et stadig stigende antal besøgende på nævnets hjemmeside. I 2005 har der i gennemsnit været ca. 2.800 besøgende om dagen mod ca. 2.300 i 2004. Netudgaven af Retskrivningsordbogen er særlig besøgt.

I forbindelse med at der blev afsat finanslovsmidler til en styrket indsats for det danske sprog, er det blevet aftalt at Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Sprognævnet i fællesskab skal udvikle en sprogportal, der efter planen skal lanceres i slutningen af 2006. I efteråret 2005 er der udarbejdet skitser over portalens indhold og struktur.

Vejledning mv.

Medlemmer af arbejdsudvalget og ansatte i Sprognævnet har holdt foredrag og har medvirket i radio og tv med oplysning om nævnets virksomhed og om sprogproblemer i almindelighed.

Nævnet har haft besøg af skoleelever, studerende fra de højere læreanstalter og grupper af sproginteresserede; alle er blevet orienteret om nævnets virksomhed.

Desuden har studerende og forskere konsulteret nævnet i forbindelse med formulering og udarbejdelse af opgaver, specialer, eksamens- og forskningsprojekter og har fået vejledning af nævnets ansatte.

Elektronisk svarbase

Sprognævnets elektroniske svarbase indeholder et register til afgivne svar af generel interesse, kodet således at de kan genfindes, dels på grundlag af en ordsøgning, dels efter emnemæssige (syntaktiske, orddannelsesmæssige, normmæssige) kriterier. Basen indeholder desuden hovedparten af de svar som siden oktober 1996 er afgivet via e-post. Et af nævnets projekter under den styrkede indsats er at udvikle og udvide svarbasen og især at forbedre søgemulighederne og brugergrænsefladen.

Forskningsberetning for 2005

Ifølge sprognævnsløven har Dansk Sprognævn ”til opgave at følge det danske sprogs udvikling, at give råd og oplysninger om det danske sprog og at fastlægge den danske retskrivning” og er forpligtet til at ”arbejde på videnskabeligt grundlag”. Desuden er Dansk Sprognævn omfattet af lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv., der gælder for ”visse (...) institutioner under Kulturministeriet, hvor forskning er en væsentlig forudsætning for varetagelsen af institutionens hovedopgave”. Sprognævnets forskning har altså det strategiske sigte at tilvejebringe, vedligeholde og forny det videnskabelige grundlag for at løse nævnets opgaver, og nævnet er især pålagt en forpligtelse til at ”indsamle nye ord, ordforbindelser og ordanvendelser, herunder forkortelser”.

Men det strategiske formål kan ikke indfris alene ved de bundne forskningsopgaver, for de retter sig først og fremmest imod at vedligeholde det etablerede grundlag. Det er naturligvis en vigtig opgave for nævnet. Men det danske sprogs udvikling kan og bør ses under mange forskellige synsvinkler der på forskellig vis bidrager til oplysnings- og

normeringsvirksomheden. Både det danske sprog og det danske sprog-samfund forandrer sig. Derfor er de problemer som danske sprogbrugere søger råd og oplysning om, ikke de samme til alle tider, og de normer der skal oplyses om og tages hensyn til i udarbejdelsen af den danske retskrivning, ligger ikke fast én gang for alle, men er i stadig forandring.

Det gør det nødvendigt at udvikle og forny det videnskabelige grundlag for Sprognævnets virksomhed. Derfor indgår Sprognævnet i samarbejde med andre forskningsinstitutioner om forskning og forskeruddannelse, derfor har nævnets forskere og seniorforskere tid til personlig forskning, derfor prioriterer nævnet ph.d.-stipendier højt, og derfor støtter nævnet at medarbejderne søger om fondsstøtte til deres personlige forskningsprojekter.

Forskningsprojekter

Ordsamlingen er i 2005 vokset med ca. 5000 excerpter og sedler og rummer derfor nu mere end 950.000 sedler. Tilvæksten er kun ca. det halve af hvad den tidligere har været, til dels på grund af resurseknaphed. De store tekstkorporer der er tilgængelige på internettet, Korpus 90 og Korpus 2000, (www.dsl.dk), og InfoMedia (www.infomedia.dk), kompenserer dog i nogen grad for dette fald. Alle medarbejdere bidrager til excerperingen, og igen i år har to pensionerede medarbejdere, Jørgen Eriksen og Arne Hamburger, leveret et stort antal excerpter, ligesom nævnets tidligere formand, Allan Karker. Nævnet ønsker at styrke dette forskningsfelt og vil i 2006 opslå et ph.d.-stipendium til udvikling af it-støttet excerpering.

Svarsamlingen: Svar der anses for særlig relevante, fx fordi de ikke kan findes i gængse ordbøger og håndbøger, eller fordi de afspejler nye udviklinger i sprognormer og sprogproblemer, registreres i en database som i 2005 er vokset med ca. 200 svar. Registrerede svar på skriftlige spørgsmål gemmes på papir, mens registrerede svar på telefoniske spørgsmål skrives ind i en protokol. Forsøgsordningen med kun at besvare skriftlige spørgsmål efter telefonisk aftale har, som det var hensigten, ført til at der afgives langt færre skriftlige svar end tidligere, men også at der registreres og arkiveres færre svar end tidligere. Nævnet arbejder som led i den styrkede indsats for det danske sprog med at udvikle og modernisere svar databasen,

herunder med at finde mere hensigtsmæssige metoder til registrering og arkivering af telefoniske spørgsmål og svar.

Svarsamlingen og svartjenesten tildeles ikke selvstændig forskningstid, men svarene, især dem der registreres, repræsenterer ofte et stykke forsknings- og udredningsarbejde, og samlingen er et vigtigt kilde-materiale for forskning i sprognormernes udvikling.

Moderne importord i Norden

Dansk Sprognævn deltager i det fællesnordiske forskningsprojekt *Moderne importord i Norden*, der har til formål at lave en sammenlignende undersøgelse af hvordan moderne importord behandles i sprogene i Norden og at skaffe generel indsigt i vilkårene for dannelse af sprogholdninger og speciel indsigt i holdningerne til importord i Norden. Projektet har det strategiske sigte at skabe grundlag for drøftelser og afgørelser om mål og midler i sprogrøgtsarbejde og sprogpolitik i Nordens Sprogråd og i de nordiske sprognævn (se nærmere på projektets hjemmeside, <http://www.hf.uib.no/moderne>). Sprognævnets deltagelse i projektet er dels finansieret af nævnets egne midler, dels af støtte fra NorFA til det nordiske projekt og dels af støtte til Jacob Thøgersens ph.d.-stipendium fra Forskerskole Øst i Sprogvidenskab.

Fra dansk side har Tore Kristiansen, Nordisk Forskningsinstitut, deltaget i projektet sammen med Pia Jarvad (som leder nævnets indsats), Margrethe Heidemann Andersen, Marianne Rathje og Jacob Thøgersen, alle Dansk Sprognævn.

Pia Jarvad har afsluttet arbejdet med en sammenligning af de nationale afløsningsord og de tilsvarende importord med hensyn til sprogbrug, hyppighed, ordstruktur og orddannelse. Arbejdet er under udgivelse i en rapport som indeholder tilsvarende undersøgelse for de øvrige nordiske sprog. Hun har ligeledes afsluttet arbejdet med at sammenligne de nationale delrapporter om den lydlige tilpasning af importordene i de nordiske sprog. Sammenligningen og delrapporterne vil udkomme i en anden rapport i projektets skriftserie. Denne rapport er Pia Jarvad redaktør af, og den forventes at udkomme i 2006.

Margrethe Heidemann Andersen og Marianne Rathje har i 2005 endeligt afsluttet delprojektet *Tilpasning af importord i talesprog* med en rapport som forventes at udkomme i 2006, jf. ovenfor.

MHA har afsluttet arbejdet med et andet delprojekt under importordsprojektet, nemlig *Tilpasningen af importord i skriftsprog*. Delrapporten herfra vil indgå i en rapport om alle de nordiske sprog. Rapporten redigeres af professor Helge Omdal, Norge.

Jacob Thøgersen er som del af sit ph.d.-projekt involveret i tre delprojekter, der alle drejer sig om holdninger til importord. Det første er en landsdækkende meningsmåling der blev gennemført i 2002. Data fra denne undersøgelse er behandlet, og den fællesnordiske rapport, som redigeres af Tore Kristiansen, forventes at udkomme i 2006. Enkelte foreløbige resultater er dog allerede offentliggjort, bl.a. i en artikel i *Danske Talesprog* 6, 2005). Det andet delprojekt er en kvalitativ interviewundersøgelse med ca. 50 informanter med forskellig social baggrund. Interviewene blev gennemført i 2002 og 2003. Interviewene er udskrevet og analyseres både statistisk på baggrund af et spørgeskema og kvalitativt på baggrund af udskrifterne. Den danske rapport om dette projekt forventes at udkomme som en selvstændig publikation, formentlig i 2006 (foreløbige resultater er publiceret i *Nydanske Studier* 33 og *Acta Linguistica Hafniensia* 37, og flere er på vej, bl.a. i *Sprognævnets jubilæumsskrift*). Det tredje delprojekt er en reaktionstest – et forsøg på at afdække hvordan folk reagerer på mere eller mindre engelskpåvirket sprog når de ikke er bevidst om at det er engelskpåvirkning der undersøges. JT har sammen med Tore Kristiansen udviklet det undersøgelsesdesign som benyttes i samtlige lande, og de skriver sammen metodekapitlet til den rapport som forventes at udkomme i 2006.

Personlige forskningsprojekter

Margrethe Heidemann Andersen har i 2005 lagt sin tid til personlig forskning i importordsprojektet.

Pia Jarvad har fortsat sit arbejde med projektet *Videnskabens sprog*, delvis finansieret af Kulturministeriets forskningspulje. Videnskabelige metoder

og principper er i deres natur internationale. Derfor er et internationalt fælles sprog værdifuldt, og videnskabsfolk har gennem tiden kommunikeret på andre sprog end deres modersmål, fx med latin som fælles sprog op til midten af 1800-tallet. I dag er det især engelsk, men andre sprog benyttes dog også. Det er meriterende at publicere på engelsk, men forskningens resultater skal som oftest benyttes i en dansk kontekst. Dette skisma kan have konsekvenser, og det gør at situationen er mere kompleks end den i almindelighed skildres. Pia Jarvad har endvidere fortsat sit arbejde med importordsprojektet som for hendes del nu består i færdiggørelse af flere artikler og redigering af en fælles nordisk rapport om den lydlige tilpasning af engelsk til de nordiske sprog.

Ole Ravnholt har indtil 31. marts 2005 lagt sin arbejdsindsats i projektet *Meddelelsesstrukturen i dansk*, delvis finansieret ved en toårig rammebevilling fra Statens Humanistiske Forskningsråd. Fra 1. april var han medlem af den midlertidige kollektive institutledelse, og fra 1. november institutleder, og derfor måtte de sidste ni måneder af frikøbet udsættes, fra 1. november også den personlige forskning. Der er arbejdet videre med projektet, især med at definere et sæt mærker der dækker ordklasse, syntaks, topologi, prosodi og meddelelsesstruktur. Det har bl.a. vist sig at der er behov og grundlag for en mere detaljeret beskrivelse af de danske nominalers syntaks og topologi.

Vibeke Sandersens forskning har været koncentreret om forberedelse af en filologisk tilrettelagt udgave af udvalgte soldaterbreve fra håndskriftet NKS 1123zm, der befinder sig på Det Kongelige Bibliotek i 21 kapsler. Som en begyndelse er Ole Hansen Frølundes "Levnetsløb og Reisebeskrivelse" 1848 og 1849 afskrevet. Den vil blive udgivet med kommentarer i Danske Studier 2005 eller 2006. I øvrigt er 10 soldaters breve fra 1848 og 49 dels afskrevet, dels refereret. Desuden gennemset kapsel 1-6. Endelig er der udvalgt breve fra 8 afsendere mhp. foredrag i Selskab for Nordisk Filologi: 4 der illustrerer skrivefærdighedsproblemets yderpunkter: høj skrivefærdighed : lav (grænsende til ingen), breve fra Ole Hansen Frølund. De eksemplificerer situationen learning by doing, 1 enkelt brev fra 1850 med selvlavet digt der illustrerer almueblufærdighed,

og breve fra 2 repræsentanter for de prægrundtvigske vækkelsesbevægelser.

Endvidere har VS vejledt stipendiat ved Dansk Folkemindesamling Søren Frost der som historiker har udnyttet dele af materialet fra NKS 1123zm.

Jørgen Schack arbejder på en beskrivelse af de lingvistiske ræsonnementer der indgår i Patent- og Varemærkestyrelsens, Patentankenævnets og domstolenes afgørelser i sager som vedrører forvekslelighed. I beskrivelsen indgår en undersøgelse af om de resultater som fremkommer ved brug af objektive metoder til måling af lighed/afstand mellem tekststrengene (dvs. strengsammenligningsalgoritmer: DICE-koefficient, Edit-distance mfl.), svarer til subjektive bedømmelser af lighed/afstand og til de bedømmelser som lægges til grund i varemærkemyndighedens afgørelser i sager som vedrører forvekslelighed. Materialet til belysning af den subjektivt oplevede lighed/afstand fremskaffes ved at lade et antal testpersoner placere ordpar (som fx Isoptin : Isodyne, Microlax : Miralax, Lotronex : Loterex) på skalaen "største lighed – mindste lighed".

Marianne Rathjes ph.d.-projekt har titlen *Generationssprog i mundtlig interaktion*. I projektet undersøges generationssproglige forskelle, dvs. forskelle på interaktionen i unges, midaldrendes og ældres samtaler og forskelle på generationernes interaktion når de taler sammen på tværs af generationerne. I det forløbne år er de 24 tidligere indsamlede samtaler blevet udskrevet, og en analyse af citatbrug intra- og intergenerationelt er påbegyndt (citerer i talesprog er fx *Så sagde han "jamen jeg kan da godt hente dig hvis det er"*). Citater regnes for at være et ungdomssprogligt træk, og foreløbig ser det ud som om undersøgelsen vil bekræfte dette. MR har et samfinansieret ph.d.-stipendium med bidrag fra Kulturministeriets ph.d-pulje, Forskerskole Øst i Sprogvidenskab og Dansk Sprognævn.

Jacob Thøgersen arbejder i forlængelse af den kvalitative interviewundersøgelse under det nordiske importordsprojekt med et ph.d.-projekt der drejer sig om metodeteoretiske spørgsmål i forbindelse med kvalitative undersøgelser. Ved siden af den egentlige holdningsundersøgelse arbejder JT således med spørgsmål som "kan interviews bedst anskues som en form

for samtale eller som en eksperimentel metode – og til hvilken konsekvens for interaktionen og for resultaterne?” JT har et samfinansieret ph.d.-stipendium med bidrag fra det nordiske importordsprojekt, Forskerskole Øst i Sprogvidenskab og Dansk Sprognævn.

Forskningsårsværk i 2005

Sprognævnets forskere og seniorforskere har gennemsnitlig 30 % af deres arbejdstid til personligt valgte forskningsprojekter inden for nævnets område, men ikke nødvendigvis jævnt fordelt, således at de i perioder forsker lidt mindre for derefter samlet at afvikle optjent forskningstid. Derudover deltager de i den forskning som instituttet er pålagt eller har påtaget sig. Forskere og seniorforskere som er frikøbt med fondsstøtte til særlige projekter, bruger normalt 90 % af arbejdstiden på forskning og 10 % til institutopgaver. Ph.d.-stipendiater, som er ansat for tre år, har 80 % af deres arbejdstid til personlig forskning, men afvikler normalt deres institutforpligtelser tidligt i ansættelsen. Videnskabelige medarbejdere uden for stillingsstrukturen har ikke personlig forskningstid, men kan deltage i institutforskning.

Tabel 1 viser det samlede antal forskningsmånedsværk i 2005 fordelt på medarbejdere. Tabel 2 viser fordelingen på projekter.

Tabel 1: Forskningsmånedsværk pr. medarb.

Margrethe Heidemann Andersen	1,80
Pia Jarvad	4,80
Ole Ravnholt	5,80
Jørgen Schack	4,80
Vibeke Sandersen	4,80
Marianne Rathje	7,50
Jacob Thøgersen	9,00
Månedsværk i alt	38,50

Tabel 2: Forskningsmånedsværk pr. projekt

Importord (MHA, PJ, MR, JT)	15,00
Videnskabens sprog (PJ)	2,40
Meddelelsesstruktur (OR)	5,80
Soldaterbreve (VS)	4,80
Forvekslelighed (JS)	4,80
Generationssprog (MR)	5,63
Ordsamling (alle)	
Svarsamling (alle)	
Månedsværk i alt	38,50

2005 har forskningsmæssigt – og på andre måder – været et turbulent år. På grund af at den hidtidige institutleder, Søren Beltoft, fra 1. april 2005 fik andet arbejde, har de fire seniorforskere (PJ, OR, VS og JS) varetaget institutlederfunktionerne fra 1.4 til 31.10, hvorefter Ole Ravnholt overtog dem alene. Det betød at de to frikøbte (PJ og OR) har måttet udsætte resten af deres frikøb til senere afvikling, og at den forskningstid som seniorforskerne havde optjent, ikke kunne afvikles i 2005, som det havde været planlagt.

Marianne Rathje blev 1. juli ansat som informationsmedarbejder (uden for stillingsstrukturen) i 75 % af sin arbejdstid, men fortsatte i sit ph.d.-stipendium i de sidste 25 %.

Publikationer udgivet af Dansk Sprognævn eller i nævnets skriftserie

Nyt fra Sprognævnet 2005/1-4. 75 kr. pr. årgang. Ca. 4.000 abonnenter.

Bestilles hos Sprognævnet. Også tilgængelig på nævnets hjemmeside.

Årsberetning 2004. April 2005. Gratis. Bestilles hos Sprognævnet.

Henrik Galberg Jacobsen: *På sproglig grund. Dansk Sprognævn fra a til å. 1955-2005. Dansk Sprognævns skrifter 35*. 298 sider. Syddansk Universitetsforlag 2005.

Publikationer af nævnets medarbejdere

Forskning

- Marianne Rathje: "Forstår generationerne hinanden?". I: J. Hermann m.fl. (red.): På sporet af sprogpsykologi. Frydenlund 2005.
- Ole Ravnholt: "'*sødt er syndigt*'. – genus som funktionel og produktiv kategori i dansk. I: Jens Cramer, Mette Kunøe, Ole Togeby (red.): *Teorien om alt - og andre artikler om sprog og filosofi*. Wessel og Huitfeldt 2005.
- Jacob Thøgersen: "Sprog og interview, interview og sprog – interviews som dataindsamlingsmetode i sprog- og sprogholdningsforskning". I: *NyS* 33, 2005, s. 9-41.
- : "The Quest for Objectivity in the Study of Subjectivity". I: *Acta Linguistica Hafniensia* 37, 2005, s. 217-41.

Forskningsformidling

- Jørgen Nørby Jensen: "Nye ord i det danske sprog". I: *Kulturo. Tidsskrift for moderne kultur*, nr. 20, 2005, s. 34-35.
- : "Fanfuckingtastisk". I: *Mål og Mæle*, 28. årg., nr. 1, 2005, s. 25-26.
- : "Plut og plutte". I: *Nyt fra Sprognævnet* 2005/3, s. 6-8.
- Jørgen Nørby Jensen og Vibeke Sandersen: "Ny sproglitteratur 2004. Danmark". I: *Sprog i Norden 2005. Årsskrift for sprognævnene i Norden*. Novus Forlag 2005, s. 232-245.
- Marianne Rathje og Margrethe Heidemann Andersen: "*Fuck, sgu og søreme*. Bandeord og andre kraftudtryk i tre generationer". I: *Nyt fra Sprognævnet* 2005/2, s. 4-10.
- Vibeke Sandersen: "Han skrev till barn och vuxna på en gång" I: *Språkvård. Tidskrift utgiven av Svenska språknämnden* 2005/3, s. 34-39. (på dansk).
- : "Tema: klarsprog". I: *Nyt fra Sprognævnet* 2005/1, s. 1-2.
- : "Om kancellistil". I: *Nyt fra Sprognævnet* 2005/1, s. 14-16.
- : "Om sprog og stil i H.C. Andersens eventyr". I: *Nyt fra Sprognævnet* 2005/4, s. 1-8.
- Jacob Thøgersen: "Hvordan brugte folk så *túnnel* og *tunnél*?". I: *Nyt fra Sprognævnet* 2005/2, s. 13-15.

Konferenceindlæg, foredrag mv.

Forskning

Margrethe Heidemann Andersen: *Engelsk i dansk i Nordisk importordsprojekt*. Foredrag på konference i anledning af Dansk Sprognævns jubilæum, 28. april 2005.

Marianne Rathje: *Interaktion i og mellem generationerne*. Foredrag på konference i anledning af Dansk Sprognævns jubilæum, 28. april 2005.

Jørgen Schack: *Mulige ændringer i en ny retskrivningsordbog*. Foredrag på konference i anledning af Dansk Sprognævns jubilæum, 28. april 2005.

Jacob Thøgersen: Foredrag på konference i anledning af Dansk Sprognævns jubilæum, 28. april 2005.

-: *Holdninger, en sproglig elefant*, poster på Humaniorafestivalen 2005, 7.-8. maj 2005.

-: *Forholdet interviewer og informant*, Nordmål-forum, Schæffergården, 2. december 2005.

Jacob Thøgersen og Tore Kristiansen: *De nordiske befolkningers holdninger til engelskpåvirkningen*, Sociolingvistisk Studiekreds, 15. marts 2005.

Formidlings- og oplysningsvirksomhed

Jørgen Nørby Jensen: *Nye ord i dansk*, foredrag, Danske Sprogseminarer 11. april 2005

-: *Sproglig statusrapport*, foredrag, Liv i sproget v. Ann Mariager, Den journalistiske Efteruddannelse 23. maj 2005.

-: *Skriv bedre til Ekstra Bladet*, kursus for journalister på Ekstra Bladet i samarbejde med Pernille Hermann, Den journalistiske Efteruddannelse, maj-juni 2005.

-: *Hvad sker der med dansk i disse år?*, foredrag, Folkeuniversitetet i Billund 16. november 2005.

Jørgen Nørby Jensen og Ole Ravnholt: *Rigtig godt dansk*, kursus for journalister i samarbejde med Trine Smidstrup, Den journalistiske Efteruddannelse, 7-9. september 2005.

Jørgen Nørby Jensen og Marianne Rathje (og i mindre omfang Ole Ravnholt og Jacob Thøgersen): Bidrag til radioprogrammet *Ud med*

sproget: svar på lytterspørgsmål, sprogquizspørgsmål og -svar, etymologiske hjørner.

Vibeke Sandersen: *Skriftlig kommunikation til den danske offentlighed*. Foredrag og undervisning på heldagsteambuildingkursus for det danske sprogdepartement i Bruxelles 7. april 2005.

Desuden har flere medarbejdere lejlighedsvis medvirket i radio- og tv-udsendelser.

Aktivitetsplan for 2006

Administration

Det forventes at der ansættes en direktør i Sprognævnet i foråret 2006. En af direktørens vigtige opgaver i det kommende år vil blive at tage stilling til rammerne for det fremtidige samarbejde med Kulturministeriets administrationscenter, der blev oprettet i 2005, og som efter planerne skal styrke varetagelsen af administrative, it-mæssige og lignende opgaver i Kulturministeriets institutioner.

Overgang til nye regnskabssystemer, overgang til omkostningsbaseret regnskab og budget, voksende krav til bogføring, udarbejdelse af resultatkontrakt og ”Klare Mål”, opfølgning på ”e-dag”, indarbejdning af elektronisk dokumenthåndtering, indførelse af e-fakturering mv. vil også i 2006 medføre ekstra administrativt arbejde og en del efteruddannelse og kursusaktivitet. Der vil blive arbejdet videre med at udbygge og ajourføre beskrivelsen af nævnets arbejds- og forretningsgange med henblik på at bringe dem i overensstemmelse med de krav der stilles med overgangen til omkostningsbaseret regnskab og budgettering.

Nye projekter

I forbindelse med finansloven for 2005 indgik regeringen, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne en aftale om kultur mv. som efterfølgende blev tiltrådt af Socialdemokraterne og Enhedslisten. I forbindelse med aftalen blev der opnået enighed om at afsætte 12 mio. kr. i perioden 2005-8 ”med henblik på en ekstraordinær indsats for det danske sprog gennem øget samarbejde og koordination mellem Kulturministeriets institutioner for sprog og litteratur (Dansk Sprognævn og Det danske Sprog- og Litteraturselskab).

Indsatsen skal blandt andet bidrage til en styrkelse af den sproglige informationsindsats over for borgerne og offentligheden samt styrke indsatsen for digitalisering af tekster til brug for sprogforskning mv.” I forbindelse med finansloven for 2006 blev den ekstraordinære bevilling gjort til et permanent bevillingsløft på 1,5 mio. kr. årligt til de to institutioner. Kulturministeriet, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Dansk Sprognævn har i 2005 aftalt hvordan disse ekstra midler skal bruges i de kommende år. Midlerne blev først frigivet i slutningen af året, og derfor er projekterne endnu ikke kommet langt, men nævnet har et ret stort overskud i 2005. Det regner nævnet med at kunne bruge til de aftalte aktiviteter i de kommende år.

Sprognævnet er i gang med at planlægge redigeringen af en ny udgave af Retskrivningsordbogen med en række forbedringer og udviklingen af en database til effektivisering og rationalisering af arbejdet i nævnets svar-tjeneste. Desuden opslås der i foråret 2006 i samarbejde med Forskerskole ØST et ph.d.-stipendium om it-støttet excerpering og moderne dansk ord-dannelse. Samarbejdet med Det Danske Sprog- og Litteraturselskab er også i gang. Det drejer sig om at opbygge en sprogportal på internettet og koordinere de to institutioners hjemmesider, intensivere samarbejdet i forbindelse med medier og public service-kanaler og endelig om metoder til it-støttet excerpering og registrering af nye ord og ordforbindelser.

Desuden har arbejdsudvalget besluttet at der skal udarbejdes en redegørelse for eksisterende materiale med relevans for diskussionen om en retskrivningsreform, både publicerede afhandlinger og upublicerede udredninger som befinder sig i nævnets arkiver.

Ordsamlingen

I 2005 er ordsamlingen forøget med mere end 5000 excerpter. Inddateringen varetages fortsat primært af studentermedarbejdere. En stor del af excerperingsarbejdet udføres ulønnet af pensionerede medarbejdere (jf. s. 15). Der arbejdes i 2006 videre på at overføre en større del af det nødvendige excerperingsarbejde til de ansatte, og som det fremgår ovenfor, vil der blive samarbejdet med Det danske Sprog- og Litteraturselskab om it-støttet excerpering mv.

Oplysning og rådgivning

I det fremtidige arbejde med svartjenesten tilstræbes det at begrænse resurseforbruget uden at kvaliteten af de afgivne svar falder. Det er målet at gøre dette bl.a. ved at fortsætte udviklingen af den allerede eksisterende database til registrering og genfindelse af spørgsmål og svar med henblik på genbrug af allerede afgivne svar (se afsnittet "Elektronisk svarbase", s. 13) og på at kunne fremlægge flere svar på ofte stillede spørgsmål på nettet med bedre søgemuligheder og en bedre brugergrænseflade.

Retskrivningsordbogen

Der arbejdes videre med en ny og mere brugervenlig udgave af Retskrivningsordbogen. I foråret 2005 udkom 4. oplag af den aktuelle 3. udgave af Retskrivningsordbogen med den nye redaktion og formulering af komma-reglerne. I foråret 2006 udkommer der et nyt, ajourført oplag af Retskrivningsordbogen på cd-rom.

Andre institutionsprojekter

Sprognævnets forskningsplan omfatter forskning inden for to felter:

Sprogudvikling og normering og *Orddannelse og ordforråd*. Begge felter er centrale for løsningen af Sprognævnets almindelige opgaver, og der er ikke et samlende perspektiv på dem ved andre danske forskningsinstitutioner. Det er ønskværdigt at disse forskningsopgaver løses i samarbejde med andre forskningsinstitutioner. Forskningen er forankret i de personlige forskningsprojekter som nævnets forskere og seniorforskere varetager, men vil også inddrage de øvrige videnskabelige medarbejdere.

Projektet *Sprogudvikling og normering* drejer sig om skrivefærdighed og skriftsprogsnorm og omfatter bl.a. en undersøgelse af udviklingen i skolebørns skrivestrategier og skrivefærdigheder.

I projektet *Orddannelse og ordforråd* er det planen at udforske moderne dansk orddannelse og ordforråd i en række delprojekter. Det er hensigten at projektet skal virke igangsættende og samlende for forskningsområdet. Nævnet ønsker at oprette et ph.d.-stipendium i moderne dansk orddannelse og nye ord i samarbejde med bl.a. Forskerskole Øst, jf. ovenfor. En mindre

del af nævnets indsats på dette område vil i 2006 ligge i færdiggørelse og rapportering af det fællesnordiske forskningsprojekt *Moderne importord i Norden* (se afsnittet "Forskningsberetning", s. 13).

DANSK SPROGNÆVN

Bevillingsafregning
§ 21.32.07

Nettoudgift		4.298.639,55 kr.
Driftsudgifter.....		5.389.023,77 kr.
Driftsindtægter.....		1.090.384,22 kr.
<i>Bevill.afregningsskema</i>	4.298.639,55	
<i>Iflg. regnskab 2005</i>	<u>4.298.639,55</u>	
<i>Difference</i>	0,00	

Regnskabsspecifikation:

10. Almindelig virksomhed:

Nettoudgift		4.298.639,55 kr.
Udgift		5.148.742,53 kr.
11. Lønudgifter i alt		
11.11 Egentlig løn og pension	4.556.039,95 kr.	
Lønninger udg.ført forskningsmidler	-153.918,42 kr.	
11.61 Særskilt vederlæggelse formand	<u>99.402,57 kr.</u>	
	4.501.524,10 kr.	4.501.524,10 kr.
12. Øvr. kompens. fravær m. årsværk		
12.21 Frikøb forskere	-74.390,00 kr.	
Tilskud ph.d.-studerende	-111.616,80 kr.	
Barsels- og sygerefusion	<u>-76.578,15 kr.</u>	
	-262.584,95 kr.	-262.584,95 kr.
14. Køb af varer og tjenesteydelser		
14.10 Rejser og befordring		
14.10.10 Arb.udvalgets rejser	26.066,19 kr.	
14.10.11 Rejseudg. v/konferencer	0,00 kr.	
14.10.20 Rejsegodtgørelser i øvrigt (Sprognævnet)	25.576,64 kr.	
14.10.30 Nordiske møder	<u>28.648,22 kr.</u>	
	80.291,05 kr.	
14.20 Repræsentation		
14.20.10 Div. repræsentation, Sprognævnet	5.386,49 kr.	
14.20.20 Arb.udvalgsmøder, frokoster	11.255,14 kr.	
14.20.40 Nordiske møder	<u>0,00 kr.</u>	
	16.641,63 kr.	
14.69 Køb af it-tjenesteydelser		
14.69.10 Køb af it-tjenesteydelser (abonn./statens datanet m.m.)	<u>70.897,26 kr.</u>	
	70.897,26 kr.	

14.70	Køb af tjenesteydelser i øvrigt	
14.70.01	Ekstern efterudd. af personale	14.749,34 kr.
14.70.04	Navision Stat gebyr	108.586,15 kr.
14.70.10	Konferencer m.v.	5.000,00 kr.
14.70.30	Telefonudg.	41.446,25 kr.
14.70.40	Porto alm. drift	21.162,00 kr.
14.70.50	Porto Nyt fra Sprognævnet	82.316,78 kr.
14.70.60	Øvrige varer og materialer	2.940,00 kr.
14.70.70	Trykn. af Nyt fra Sprognævnet	38.490,00 kr.
14.70.80	Annoncering	1.750,00 kr.
14.70.85	Forsikring af it-udstyr	12.451,00 kr.
14.70.86	Samfin.stipendier og udg. v/P.hd.	40.000,00 kr.
14.70.90	Diverse tjenester	2.110,50 kr.
14.70.92	SKB-gebyr kto. FF1 Jyske Bank	5.940,08 kr.
14.70.93	Bankomk. v/udl.betalinger	508,17 kr.
14.70.94	Gebyr f/PBS-transaktioner	20.945,63 kr.
14.70.96	CST Center f/Sprogteknologi	108.712,50 kr.
		507.108,40 kr.
14.80	Køb af varer i øvrigt (til forbrug)	
14.80.10	Kontorartikler alm. drift	19.922,34 kr.
	Mindre	
14.80.15	kontorinventar	1.598,00 kr.
14.80.20	Kontorartik. Nyt fra Sprognævnet	3.020,75 kr.
14.80.30	Aviser, tidsskrifter	20.571,84 kr.
14.80.40	Rengørings- og toiletartikler	34,40 kr.
14.80.50	Avisudklip/excerperingsblade	5.017,59 kr.
14.80.60	Øvrige varer og materialer	10.073,18 kr.
14.80.70	Sprog i Norden	4.606,47 kr.
14.80.80	Bogkøb til Bib.	9.559,88 kr.
14.80.90	Medlemskontingent	955,00 kr.
14.80.90	Medlemskontingent til EFNIL	22.365,00 kr.
		97.724,45 kr.
14.89	Køb af it-varer til forbrug	
14.89.10	Køb af it-varer til forbrug	4.162,00 kr.
		4.162,00 kr.
16	Leje, vedligeholdelse og skatter	
16.30.10	Leje og leasing i øvrigt	1.897,75 kr.
		1.897,75 kr.
16.50	Reparations- og vedligehold.udg.	
16.50.10	Serviceaftaler	4.822,16 kr.
		4.822,16 kr.
16.60		
16.60.60	Arb.givernes Fællesomk.	15.912,60 kr.
		15.912,60 kr.
19.	Div. driftsudgifter	
19.81.10	Underskud på kasse-, kurs- og momsdiff.	14,02 kr.
19.21.10	Overskud på kasse-, kurs- og momsdiff	-32,77 kr.
		-18,75 kr.

	Anskaffelser		
32.70	Anskaffelser som går over afskrivninger	109.990,00 kr.	
		109.990,00 kr.	909.428,55 kr.
75.	Renteudgifter		
75.10	Renteudgifter mv.	374,83 kr.	374,83 kr.
			909.803,38 kr.
			850.102,98 kr.
	Indtægter		
	kto.:		
11	Salg af varer og tjenesteydelser		
11.80.10	Salg af Nyt fra Sprognævnet	213.977,00 kr.	
11.80.11	Salg af Nyt fra Sprognævnet til udlandet	4.845,00 kr.	
11.80.20	Vejnavne	0,00 kr.	
11.80.30	Retskrivningsordbogen	600.225,36 kr.	
11.80.40	Andre publikationer	2.200,00 kr.	
11.80.41	Andet publikationer, udland	200,00 kr.	
11.80.60	Salg andet	5.545,62 kr.	
11.80.90	Overhead,administration v/frikøb	23.110,00 kr.	
		850.102,98 kr.	850.102,98 kr.
	Dansk Sprognævns 50 års jubilæum		
17.	Ekstraordinære indtægter (50 års jub.)		86.362,82 kr.
	Tilskud private		
17.10.10	fonde		86.362,82 kr.
19.	Ekstraordinære udgifter (50 års jub.)		86.362,82 kr.
19.95	Udgifter		86.362,82 kr.
95.	Tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed:		
	Nettoudgift		
	Udgift		153.918,42 kr.
11.81	Lønninger		153.918,42 kr.
	Indtægt		153.918,42 kr.
63.90	NOS-projekt/forskningsskolen Øst		153.918,42 kr.

Regnskabsresultat:

Nettoudgift if. regnskab.....		4.298.639,55 kr.
Afvigelse ml. bevill. og regnsk. ..	601.360,45 kr.	601.360,45 kr.
Over/underskud til videreførelse	601.360,45 kr.	<hr/>
Nettoudgiftsbevilling		<u>4.900.000,00 kr.</u>
Akkumuleret overskud til videreførelse ultimo 2004	756.247,00 kr.	
Akkumuleret over/underskud til videreførelse ultimo 2005	601.360,45 kr.	1.357.607,45 kr.
<hr/>		
Lønsum: 1.715.533,85 kr.	Øvrig drift:	-357.926 kr.